

ים הגדול

ים הגדול

עכו

אשר

נפתלי

מנשה

גלעד

זבולון

יששכר

מנשה

דן 1

אפרים

גד

בנימין

יהודה

ראובן

שמעון

דן 2

יִשְׂרָאֵל: ׀ חמושי כב וילדן אמר דן גור
 אריה יזנק מן הבשן: כב ולנפתלי אמר
 נפתלי שבע רצון ומלא ברכת יהוה ים
 ודרום ירשה: ׀ כב ולאשר אמר ברוך
 מבנים אשר יהי רצוי אחיו ומכל בשמן
 רגלו: כב ברזל ונחשת מנעלך ובימין
 דבאך: כו אין כאל ישרון רכב שמים

כב וילדן אמר דן תקיף כגור
 אריון ארעה שתנא מן נחליא
 דנגדן מן מתנן: כג ולנפתלי
 אמר נפתלי שבע רצון ומלא
 ברכן מן קדם יי מערב ים
 ודרום ידרומא ירת: כד ולאשר
 אמר ברוך מבנים אשר יהי
 רצוי אחיו ומכל בשמן רגליו
 ונחשת מנעליו ובימין דבא
 עולמית: כו אין כאל ישרון
 רכב שמים

גְּבוּרָה

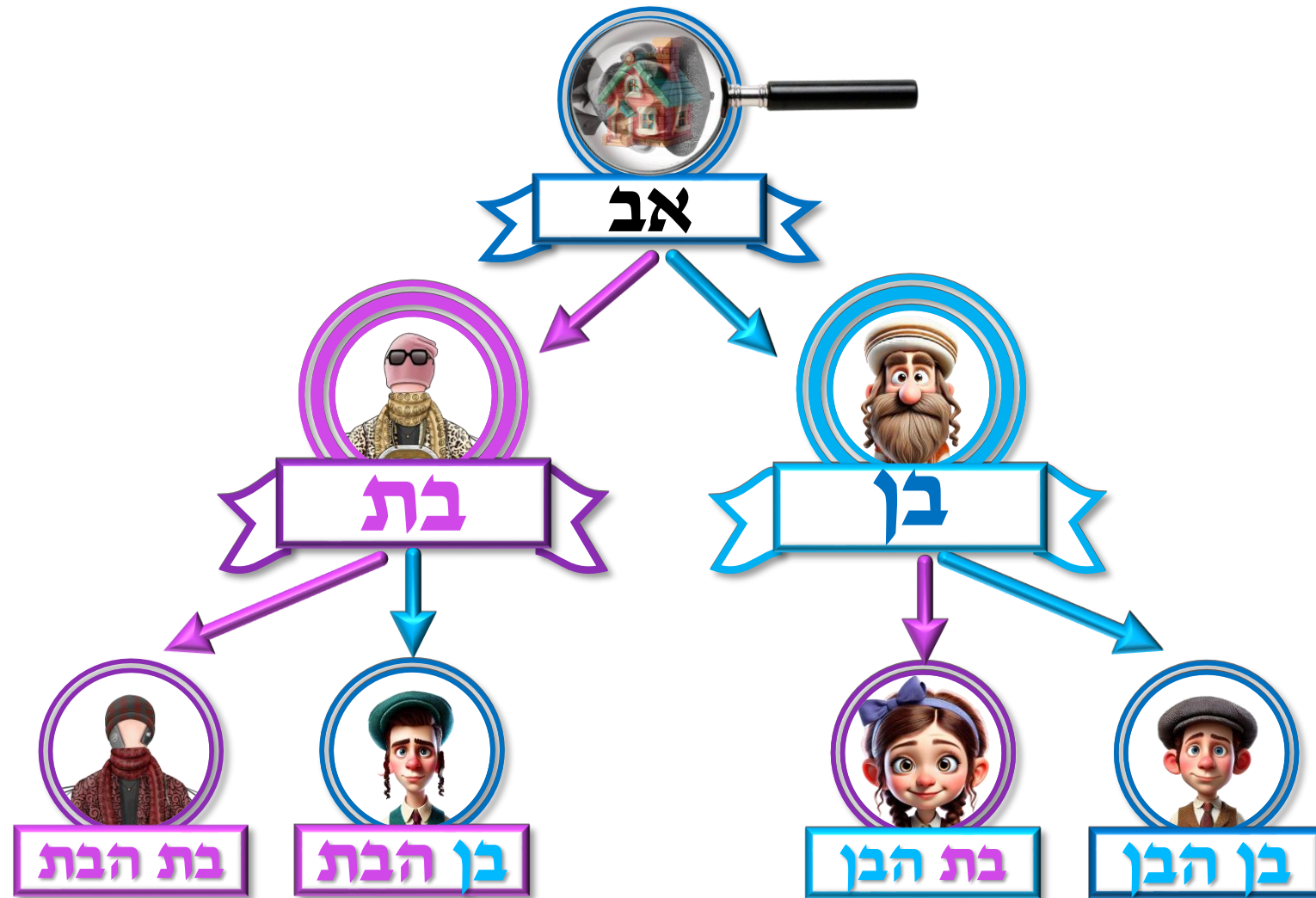
דגומו שהיה הירדן
 וקילוחו מן הבשן.
 וקומות מחלה נטלו
 חלוצים מנחם מנחם
 ה ים המלח שהוא
 דן מהם ויעלו בני
 צון. שהיתה ארצו

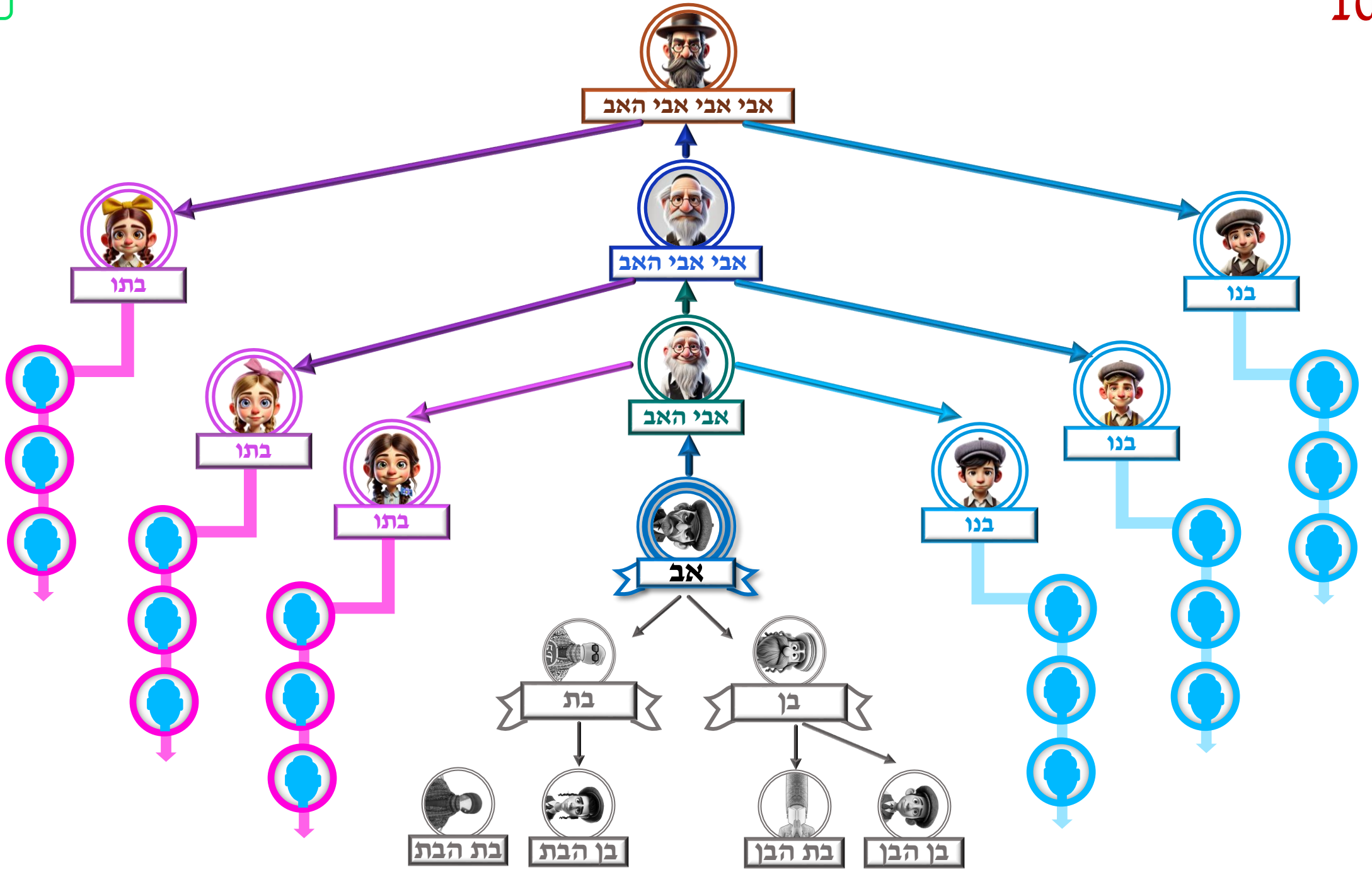
שבעה כל רצון יושביה: ים ודרום ירשה. ים כנרת נפלה בחלקו ונטל מלא חבל חרס דדרומה לפרוש חרמים
 ומכמורות: ירשה. לשון כזוי כמו עלה רש והטעם שלמעלה ברי"ש מוכיח כמו ירש ידע לקח שמע כשמוסיף
 זו ה"א יהיה הטעם למעלה שמעה ידעה סלחה לקחה אף כאן ירשה לשון כזוי וצמסורת הגדולה מזינו באלפא
 ביתא ל' כזוי דטעמיהון מלעיל: (כד) ברוך מבנים אשר. ראיתי בספרי אין לך בכל השבטים שנחנך
 צנים כאשר ואני יודע כיצד: יהי רצוי אחיו. שהיה מתרצה לאחיו בשמן אנפיקינון ונקפלאות והם מרצין
 לו בתבואה ד"א יהי רצוי אחיו שהיו צנתינא גלות והוא שנאמר בד"ה הוא אצי צרית שהיו צנתינא גלות
 לכהנים גדולים הנמשחים בשמן זית: וזבוב בשמן רגליו. שהיתה ארצו מושכת שמן כמעין ומעשה שנלכדו
 אנשי לודיקא לשמן מנו להם פולמוסות אחד כו' כדאיתא במנחות: (כה) ברזל ונחשת מנעלך. עכשיו
 הוא מדבר כנגד כל ישראל שהיו גבורים יושבים צערי הספר ונועלים אותה שלא יוכלו האויצים ליכנס בה
 כאילו היא סגורה במנעולים וצריכים של ברזל ונחשת. ד"א ברזל ונחשת מנעלך ארכס נעולה צהרים שחוצצין
 מהם ברזל ונחשת וארצו של אשר היתה מנועלה של א"י: ובימין דבאך. וכימין שהם טובים לך שהן ימי
 תחלתך ימי נעורך כך יהיו ימי זקנתך שהם דואצים וזים ומתמוטטים. ד"א וכימין דבאך וכימין שהם טובים
 לך כמנין ימין כל הימים אשר אחס עושים רצונו של מקום יהיו דבאך שכל הארצות דוצאות כסף וזהב לא"י
 שמהא מצורכת צפירות וכל הארצות מתפרנסות הימנה וממשיכות לה כספם וזהבם אשקלוג"ט הכסף והזהב
 כלה מהם שהם מוציאות אותם לארצם: (כו) אין בא"י ישרון. דע לך ישרון שאין כאל בכל אלה העובדי
 כוכבים ולא כזורך לזרם: רובב שמים. הוא אותו אלוה שבעורך ובגאומה הוא רוכב שמים:

אור לעינים

אור החיים

בהם. וכפי זה, שיעור אומרו: 'ומשפטיו', שפירשנו צהם, וכפי זה, שיעור אומרו:
 פירוש: משפטים של ה' עם ישראל — עשה 'ומשפטיו', פירוש: משפטים של ה' עם ישראל
 אותם, ופירוש: 'עשה' — תקן. — עשה אותם, ופירוש: 'עשה' — תקן.

בְּרוּךְ אַל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה. לְנַפְשֵׁנוּ בְּרִיּוֹם
 מִשְׁאֵת וְאַנְחָה. וְהוּא יִדְרוֹשׁ לְצִיּוֹן עִיר
 הַמְּשֻׁבָּחָה. עַד אָנָּה תוֹגִיּוֹן נַפְשׁ נְאֻמָּה. הַשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת
 הַבֵּן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ בְּמִנְחָה עַד מַחֲבֵת: רוֹכֵב
 בְּעֶרְבוֹת מִלֶּךְ עוֹלָמִים. אֶת עַמּוֹ לְשָׁבוֹת אֲזַן
 בְּנֵי עִימִים. בְּמִאֲכָלִי עֶרְבוֹת בְּמִינֵי מִטְעָמִים.
 בְּמִלְבוּשֵׁי כְבוֹד זָבַח מִשְׁפָּחָה: הַשּׁוֹמֵר וְאֲשָׁרֵי כָד
 חוֹכָה. לְתַשְׁלוּמֵי כֶּפֶל. מֵאֵת כָּל סוּכָה. שׁוֹכֵן
 בְּעֶרְפָּל. נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בָּהֶר וּבִשְׁפָל. נִחְלָה וּמְנוּחָה
 פִּשְׁטָן לוֹ זָרְחָה: הַשּׁוֹמֵר כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת כֶּתֶת
 מַחֲבָלֵי. הֵן הַכֶּשֶׁר הַבֵּת קָדֵשׁ גּוֹרָלוֹ. וְאִם יֵצֵא
 חוּבֵת הַיּוֹם אֲשָׁרֵי לוֹ. אֶל אֵל אֲדוֹן מַחֲוֹלָלוֹ. מְנוּחָה הִיא
 שְׁלוֹמָה. הַשּׁוֹמֵר חֲמִדַּת הַיָּמִים קָרָא אֵלֵי צוּר. וְאֲשָׁרֵי
 לְתַמִּימִים אִם יִהְיֶה נְצוּר. כֶּתֶר הַלּוּמִים עַל רֹאשׁוֹ
 יֵצֵר. צוּר הָעוֹלָמִים רוּחוֹ בָּם נָחָה: הַשּׁוֹמֵר זְכוֹר אֶת
 יוֹם הַשַּׁבָּת לְמַדְשׁוֹ. בָּרְנוּ כִּי גִבְהָה גִּזֹּר עַל רֹאשׁוֹ.
 עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ. עֲנֵג וְגַם שְׁמִיחָה בָּהֶם
 לְמִשְׁחָה: הַשּׁוֹמֵר קָדֵשׁ הִיא לָכֵם שֶׁבֶת הַמְּלָכָה. אֶל
 תּוֹךְ בְּתִיכֶם דְּהִנִּיחַ בְּרָכָה. בְּכָד מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא
 תַעֲשׂוּ מִלֵּאכָה. בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם עִבְדוּ וְגַם
 שְׁפָחָה: הַשּׁוֹמֵר

נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בָּהֶר וּבִשְׁפָל.

וְלֹא־יִכְלֹב בְּיַפְנֵה הָוָא

יִרְאֶנָּה וְלֹא־יֵאָתֶן אֶת־הָאָרֶץ

אֲנֹכִי דָרֵךְ בָּהּ וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

אֲנֹכִי מִלֹּא אַחֲרַי יִקְוָה:

דברים (פרשת כי תצא) פרק כא פסוק יז

(יז) כִּי אֶת־הַבְּכֹר בְּרִיָּה שֶׁנוֹאֵה
 יִפְיֹר לַתַּת לוֹ פִּי שְׁנֵי־ס בְּכֹל
 אֲשֶׁר־יִמְצָא לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית
 אֲזוֹ לוֹ מִנְשֵׁפֹט הַבְּכֹרֶה :

~~מתני' אחד הבן ואחד התב בזה אלא ששבח נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם והבנות נזונות מנכסי האב ואין נזונות מנכסי האם גמ' מאי אחד הבן ואחד התב לנחלה אילמא דירתי כי הדרי הא~~

[illegible][illegible]

(טז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַנֶּחָלֹו

אֶת־בְּנֵי יוֹאָק אֲשֶׁר־יָהִיָה לוֹ לֹא

יִוָּכַל לְבַכֹּר אֶת־בְּנוֹתָהּ הַנִּזְכָּר

עַל־פָּנָי בֶּן־הַשָּׂנֹאָה הַבְּכוֹר :

תקיד

דברים לג וזאת הברכה

אונקלוס

נִפְתָּלִי שִׁבְעַ רְצוֹן וּמְלָא בִּרְכַת
יְהוָה יָם וְדָרוֹם יִרְעָשָׁה ס

נפתלי שבע רצון ומלא ברכות
מן קדם יי מערב ים גנוסר
וּדְרוֹמָא יִירָת: כד וּלְאִשְׁרִי

(א) מכות י"ג (ב) נדרים
נא"ל (ג) [לעיל קטו.
מכות ז' (ד) [לעיל
קטו: (ה) [שם: (ו) דף
קל' (ז) דברים א' לה,
(ח) סוטה לד"ג (ט) בא יג,
(י) כתובות נב: (כ) לעיל
קטו, (ל) לקמן קל'
(מ) כי תצא סי' רטו,
(נ) [נצלה מילתו ממ"ש
רש"ס כאן וע"ע חוס'
יצמות מד' ד"ה דלמא].

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה כאשר
דבר וכו' שלא יבשל
עמחק כ"ל ויחזק בהן
נמחק: (ב) ד"ה פי שנים
וכו' פי שנים כאחד מהן:
(ג) ד"ה ודין הוא וכו'
ופשט נטל פי שנים
כאחד הס"ד ואח"כ
מ"ה פי שנים בכל
הנכסים: (ד) תוס'
ד"ה סתם וכו' מ"מ אהני
הא סתמא דחשיב:
(ה) בא"ד לכלל הפסות
חשיב ההוא סתמא
כרבים:

תורה אור השלם

(א) ויקברו אותו בגבול
נהלתו בתקנת הרם
באר אפרים מצפון
להר געש:
[שופטים ב, טז]
(ב) ויתנו ללבלב את
הקרון כאשר דבר
משה וירש משם את
שלושה בני הענק:

בתיב הרם. בשופטים: בתחלה. קודם
ה' דומין לחרם יצחק ורעים כחרם היצט
ואת לידו פירותיה מסריחין מרוב שמנן
יא ומעליותא היא משום שומן וזכותו של
יהושע גרם: ואיכא דאמרי בתחלה
פירותיה מסריחין. מרוב שמנן ולא
היו משתמרין וגרעותא היא ולצסוף
פירותיה דומין לחרם כלומר שלא היו
שמינין יותר מדאי אלא צמדה שיכולין
להכניסם לאוצר ומתקיימין טובא

ומעליותא היא: כאשר דבר משה.
והיכן דבר דכתיב" ולו אתן את הארץ
אשר דרך צה ולבניו וזו היא חצרון
שדרך צה כדדרשין באגדה" ויצא עד
חצרון מלמד שנשתטח כלב על מערת
קברי לדיקים שחצרון והתפלל שם
לפני המקום שיצילהו מעצת מרגלים
שלא יכשל (א) בהן עמהן: עיר מקלט

הוא. כדכתיב ציהושע" ולבני אהרן
הכהנים נתנו את עיר מקלט הרועה
את חצרון ואת מגרשיה: פרוורדהא.
כפרים ושדות שסביב להעיר חוזה
למגרש: ברתני' אחד הבן ואחד
הבת ב'. כולה מפרש צגמרא: א"א
שהבן ב'. צגמ' מפרש מאי אלא:
ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם.
כדדרשין לעיל (דף קא:): לו משפט
הצבורה משפט הצבורה לאיש אצל
לא לאשה: והבנות נזונות ב'.
צנכסים מועטים ולא הצנים כדתנן
לקמן בתחלת מי שמת (דף קלט:): מי
שמת והניח צנים וצנות צומן שהנכסים
מרובין הצנים יירשו והצנות יזונו
נכסים מועטין הצנות יזונו והצנים
ישאלו על הפתמים: ואינן נזונות

ומעליותא היא: כאשר דבר משה.
והיכן דבר דכתיב" ולו אתן את הארץ
אשר דרך צה ולבניו וזו היא חצרון
שדרך צה כדדרשין באגדה" ויצא עד
חצרון מלמד שנשתטח כלב על מערת
קברי לדיקים שחצרון והתפלל שם
לפני המקום שיצילהו מעצת מרגלים
שלא יכשל (א) בהן עמהן: עיר מקלט

מתני' אחד הבן ואחד הבת בנחלה אלא ^ב שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם ^א והבנות נוטות מנכסי האב ואינן נוטות מנכסי האם: גמ' מאי אחד הבן ואחד הבת לנחלה אילימא דירתה כי הדדי הא

(א) וקדושין: מתני' ב' האומר איש פלוני יירשני
במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש
בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב
בתורה (ב) ר' יוחנן בן ברוקה אומר ב' אם אמר
על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין ועל מי
שאין ראוי לו [א] ליורשו אין דבריו קיימין:
גמ' טעמא דאחר במקום בת ובת במקום בן